

Кашшай О.С.

Аспірант кафедри образотворчого мистецтва

Інституту мистецтв Київського університету

імені Бориса Грінченка.

СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ШКОЛИ ЖИВОПИСУ У 1920-40 РР.

В історії українського мистецтва існує такий феномен як закарпатська художня школа — мистецтво Закарпатського краю ХХ ст. Культурно-мистецьке явище формувалося поступово, в період між двома світовими війнами у 1920-40 рр., проявилось у 1940-50 рр., активно розвивалося і трансформувалося у 1950-90-х рр. Небувалий злет в розвитку регіонального мистецтва охопив майже всі його різновиди.

Сьогодні існує достатня кількість досліджень, в яких вивчаються причини виникнення у 1920-х рр. потужної мистецької течії на Закарпатті, але жодна з наукових праць досі комплексно не розкриває повної картини розвитку художнього феномену, ініціюючи подовжувати пошуки.

Виникнення явища безпосередньо пов'язується з іменами випускників Будапештської Академії мистецтв Й. Бокшаєм та А. Ерделі. Принципи художньої підготовки, закладені засновниками на початковому етапі, можливо, є першоджерелом для майбутнього розквіту унікальної мистецької традиції. Молодь при навчання отримувала не тільки необхідні засади художньої майстерності, але й змогу творчо експериментувати, що є однією з властивостей творчого здобутку закарпатських художників.

Наступний чинник виникнення традиції пов'язаний з національно-культурним відродженням регіону у 1920-х рр. Завдяки демократизації

суспільства перед закарпатськими митцями розкривалося широке коло можливостей — творчі поїздки та навчання в Європі, відвідування виставок та ін. Разом з фактором мультиетнічності це сприяло розвитку характерного колориту творів представників школи.

Важливим є також фактор свідомого зосередження у 1920—1930 рр. культурної громадськості Закарпаття на національно-культурних цінностях, народному мистецтві і фольклорі, що разом з впровадженням принципів академічної майстерності безпосередньо вплинуло на зародження специфічної естетики закарпатської живописної школи.

В 1939 р., коли Закарпаття було окуповано, культурно-художнє життя почало стрімко згортатися і згодом помалу відновлюватись лише після Другої світової війни.